

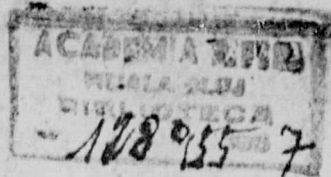
Énekhez készíti Orfeus-is száját,
Újjült örömeben mondja-is nótáját.

84. Verset mond Apolló: tánczolni készülnek,
A' *Driades* Szűzek ugrálván kerülnek:
Minerva, *Mars*, *Venus*, *Pallás*-is örülnek,
Matok-is valakik abban részesülnek.

85. A' *Safos* *Jupiter* *Junóval* Maga-is
Örvendez: a' *Griffét* ditséri 's áldja-is,
Nem búsul mint elebb, az árva *Nympha*-is:
Bízzván hogy jobban lesz' már az ő dolga-is.

86. Kit hogy Isten adjon és így szép tsendesen
Maradhassunk tovább mind közönségesen,
Azomban a' *Griff*-is nagy ditsőségesen
Éljen, 's uralkodjon, kívánom szívesen.

V E G E.

AZ HIRES NEVEZETES

T H O L D I

MIKLÓSNAK

J E L E S T S E L E K E D E T I R Ő L

És bajnokságáról való.

H I S T Ő R I A.

Irattatott ILLOSVAI PÉTER
által

*Quid damnosa juvant sine clausa bella cieri?
Tutius est regnis perpete pace frui.*

Nyomtattatott ebben az Esztendőben.

Mostan emlékezem az elmúlt idők-
ről, az el-múlt időkben jó Thol-
di Miklósról, ő nagy erejéről jó
vitéségéről, tsuda hogy mind eddig sem
emlékeztünk erről.

Az örök Istennek nagy fok ajándéka, mel-
lyel mind ez világ körös környül rakva, az
erőtség sem utolsó ajándéka, mellyel Tholdi
Miklóst régen ő meg-áldotta.

Gyakrán gondolkodtam ezen én magam-
ban, keveset olvasok róla Kronikában, maga-
méltó vóna írni ezt is abban, az ének szer-
zők is felekeztek dolgokban.

Nó azért dolgait szép rendel meg ertsük,
Isten ajándékát benne meg-tekéntsük, az jó
vitézeknek például jelentsük, az félelme-
ket ezzel meg-bátorítsuk.

Irtak akkor ezer három száz és húszban,
Tholdi Miklós hogy születék Nagy faluban,
Valentzei Károly vala Királyságban, erős
vastag gyermek Tholdi kistfi korában.

Fiat Tholdi Lörintz fel nevelte vala, az ö-
regbik fia jó Tholdi György vala, Károly ud-
varában György ám fel-nyölt vala, Király
fiát ez Tholdi György szolgálta vala.

Idő

Idő telvén Tholdi György meg házofor-
dék, Tholdi húz eztenős vala hogy ez
esék, az jó Károly Kiraly világból kimulek,
akkor Magyar Ország firalomba hozatek.

Károly fiát Lajost Királyná választak, Urak
az Királynak nagy hiven szolgálának, Laczfi
András neve az Nador Ispánnak, nagy Urak
Budában az Királynak szolgálának.

Othon Tholdi Miklós lakik az Annyával,
lát minden dologhoz az béres szolgálakkal,
hatalmas erejét nézik nagy tsudával, nagy
malom köveket emel fel-karjával.

De hogy Budából Tholdi György meg-jő
vala, viréz ő szolgálai rudat hánnak vala, Thol-
di Miklós ott köztök forgódik vala, vizsza
két annyira az rudat veti vala.

Olly nagy nehéz követ mellyet hánnak
vala, azt is fokkal megszzeb vizsza vetivala,
bátyának az dolog mind hírével vala, ötsét
ez dologért gyakran meg-feddi vala.

Magában Tholdi György úgy buskodik
vala, Miklóstra ötsére nagy haragja vala,
szerető szolgálját mert meg-ölte vala, az ér-
ten és nádon Miklós bujdosik vala.

Igen keferüli: Miklóst az ő Annya, titkon
azért ötét éléssel táplálja Sártsá monnyal
néha ő asztalát tartya, mig meg-kegyelmeze
nékie az ő bátya.

Nem fokára Laczfi András jő Budára. Er-
délyből indula Lajos udvarába, az uton men-
tében

tében Váradot haladá, Nagy-falu határán
hadával hogy ballagna.

Ott egy által úton hogy ő megyen vala,
vélet enül utát el-vesztette vala, Egy rako-
dó széna szekeret lölt vala, Tholdi Miklós
kezében nyomatató rud vala.

Sok szóval az utat töle kérdik vala Thol-
di Miklós ezen igen búsult vala, nyomó ru-
dat fel kezével kapta vala, Buda felé azzal
utat mutatya vala.

Történek hogy ismét esék gyilkosságban,
mellyert következek néki bujdosása, bolyog
és bujdosik megyen jó Budára tsak hamar
bejuta ő Pestnek városába.

Ala süggetzette fejét nagy bánatban,
mert egy penze-is nints üres tarfolyanban, te-
hén vágó hidhoz megyen koplalásban, hogy
máját kaphasson ólalkodik magában.

Pokol fenne bika szarvon kötve vala, kit
akkor Mészáros vágni akar vala, bika ru-
gafkodván köté szakatt vala Tholdi Mik-
lós látá bika után fut vala.

Hamar hogy el éré farkon meg-ragadá az
farkánál fogva Mészár-székhez voná, ki ez
dolgort látá felette tsudálá, Miklósnak ak-
koron fok máj adatott vala.

Az után Budára hogy által ment vala, Mé-
szárosnak ottis igen szolgál vala, nagy tehén
tagokat egyedül hord vala, mellyert Mészá-
rosok Miklóst jól tartják vala.

Nem

Nem sok napra méne Király konyhájára,
nem vala Udvarnál Tholdi György az bátya,
tsak ételért az Szakátsokat szolgállya, után
szennyes fazokakat mosz vala.

Onnét az Dunára vizért küldik vala, két
jó öreg Kondert hamar ragad vala, két kezé-
ben vízzel teli hozza vala, az ő nagy erején
el elmélkodnak vala.

De mikor vitézek Rudat háznak vala, Iffiú
Lajós Király sokszor nézi vala, Miklós is
konyháról oda ballag vala, két annyira veti
Király tsudallya vala.

Egyszer Király kérdé honnan való volna,
Tholdi Györgynek mondgyák attyafia vol-
na, gyilkosságért hazul el bujdosott volna,
Tholdinák az Király meg kegyelmezett vala.

Parontsolák Király levelet meg-irnák. Thol-
di Györgynek írá mint hű szolgájának, ke-
gyelem meg volna ötsének Miklósnak, ha
tarraná Miklóst otthon, írá nagy kárnak.

Vövé a' levelet Tholdi György s' olvasá,
ötsér igen feddé erősen dorgála, Miklóst ő
két lóra fel építette vala, szolgálatra tőle és
ugy kéredzik vala.

Rá gondolván magát két lóval indula,
Annya Tholdi Györgynek Miklóst tsánnya
vala, száz aranyat ros-tisztába tsinált vala,
hűrös szolgája tsak ez dolgot tudgya vala.

Annya Tholdi Györgynek szolgát azon-ké-
ré, jó Tholdi Miklósnak ha léfzen szüksege,
Akkor

Akkor Ros-kenyeret eleibe tégye, Ros-ke-
nyét béivel Tholdi szükseget végye.

Mikor vitéz Tholdi Budára ment volna,
Akkor az Lajosnak új Udvara vala: egy Tseh
Vitéznek az öklelés áll vala, minden ökle-
lésben vitézt el-ejtett vala.

Ott egy özvegy Aszszonyynak két vitéz
fiát, Tseh meg ölte vala kiből lásd nagy bu-
ját, tart vala az Aszszonz rajtok nagy siral-
mat, Tholdi Miklós érte-meg siralomnak okát.

Olly igen meg-szána az Aszszony siral-
mát mondá hogy meg-állya nékie boszszuját,
Hamar Tseh Vitéznek küidé azért ő tollát
Mert ő véle akar kísértetni szerentsét.

Mind egy akarattal ketten indulának, két
Tsólnakon Duna szigetre jutának, számtalan
sok népek Duna parton állának, Nézik a' két
Vitézt a' szigetben mint járnak.

Ime mihelt Tholdi az porondra juta, és
tsólnakból bátran fegyverét ki raká, Ottan ő
tsólnakját vizen el-botsátá, az Tseh-Vitéz
kérdi mi légyen annak oka.

Tudod Vitéz mondá, elég egy embernek,
Vizen egy tsólnakon járnai engedny ennek,
meg kell itt ma halni tudod egyiköknek,
Nem szüksege az hajó osztán holt embernek.

Ime Tholdi szivből Úr Istent említe, erős
Tseh Vitézzel ottan szemben méne, Szörnyű
rangatással farsztá epezté, ugyan ropog
vala az Tseh Vitéznek teste.

Tsu-

Nem sok napra méne Király konyhájára,
nem vala Udvarnál Tholdi György az hátya,
tsak ételért az Szakátsokat szolgállya, után
szennyes fazokakat mosz vala.

Onnét az Dunára vizért küldik vala, két
jó öreg Kondert hamar ragad vala, két kezé-
ben vízzel teli hozza vala, az ő nagy erején
el elmélkednek vala.

De mikor vitézek Rudat hánnak vala, Iffiú
Lajós Király sokszor nézi vala, Miklós is
konyháról oda ballag vala, két annyira veti
Király tsudallya vala.

Egyszer Király kérdé honnan való volna,
Tholdi Györgynek mondgyák attyafia vol-
na, gyilkosságért hazul el bujdosott volna,
Tholdinak az Király meg kegyelmezett vala.

Paroncsolá Király levelet meg-irnak, Thol-
di Györgynek ír mint hű szolgájának, ke-
gyelem meg volna ötsének Miklósnak, ha
tarraná Miklóst otthon, ír nagy kárnak.

Vövé a' levelet Tholdi György s' olvasá,
ötsér igen fedde erősen dorgála, Miklóst ő
két lóra fei építette va, a, szolgálatra tőle és
ugy kéredzik vala.

Rá gondolván magát két lóval indula,
Annya Tholdi Györgynek Miklóst szánnya
vala, száz aranyat ros-tisztába tsinált vala,
hürös szolgája tsak ez dolgor tudgya vala.

Annya Tholdi Györgynek szolgát azon ké-
ré, jó Tholdi Miklósnak ha lészen szüksége,
Akkor

Akkor Ros-kenyeret eleibe tégye, Ros-ke-
nyét bélivel Tholdi szükségét végye.

Mikor vitéz Tholdi Budára ment volna,
Akkor az Lajosnak uj Udvara vala: egy Tseh
Vitéznek az öklelés áll vala, minden ökle-
lésben vitézt el-ejtett vala.

Ott egy özvegy Afzszonynak két vitéz
fiát, Tseh meg ölte vala kiből lásd nagy bu-
ját, tart vala az Afzszonz rajtok nagy siral-
mat, Tholdi Miklós érti-meg siralomnak okát.

Olly igen meg-száná az Afzszony siral-
mát mondá hogy meg-állya nékie bolzszuját,
Hamar Tseh Vitéznek küdé azért ő tollát
Mert ő véle akar kísértetni szerentsét.

Mind egy akarattal ketten indulának, két
Tsólnakon Duna szigetre jutának, számtalan
sok népek Duna parton állának, Nézik a' két
Vitézt a' szigetben mint járnak.

Ime mihelt Tholdi az porondra juta, és
tsólnakból bátran fegyverét ki raká, Ottan ő
tsólnakját vizen el-botsátá, az Tseh-Vitéz
kérdi mi légyen annak oka.

Tudod Vitéz mondá, elég egy embernek,
Vizen egy tsólnakon jární engedý ennek,
meg kell itt ma halni tudod egyikönknek,
Nem szükség az hajó osztán holt embernek.

Ime Tholdi szivből Úr Istent említe, erős
Tseh Vitézzel ottan szemben méne, Szörnyű
rangatással fárasztá epefzté, ugyan ropog
vala az Tseh Vitéznek teste.

Tsu-

Tsuddalatos vala Tholdi erőssége, keze között Tsehnek el olvada tette, Tseh Vitéz hogy látá ottan el ijede, azért Tholdi Miklós Tsehet térdre ejré.

Olly igen szabodván Tseh Vitéz így szólta, fiam kérlek de ne lies halálomra, Tizenkét Vitéznek minden sok marhája, Tied léfzen Vitez magammal apródsága.

Még sem hajla szive a' Tholdi Miklósnak, hamar fejét vövé az Tseh Mikolának, Fejét és marháját adá az Aszszonynak, Igy állá boszszuját meg siralmas Aszszonynak.

Királynak ez dolog adarék tudtára, tholdivitézségétere:éttisudá a Király z rötetfejéhez választá, és tizenkét lóra néki hó pénzt adata.

Több dolgai között jó Tholdi Miklósnak, még iffiú vóltáról illy éneket irnak, Szolgáló leánya Királyné Aszszonynak, egykoron meg-hala mondyák Hertzeg leányának.

Az idő akkoron szép folyással vala, az Bálvány imádság immár meg-ízűnt vala, leányt nagy gazdagon el temették vala, utolsó betűlet azzal adarott vala.

Tisztetség adarsék minden személyeknek, Budában halála lön egy fő embernek, iffiú Felesége meg-marada ennek, Tholdi Szerelmére igen gerjedez ennek.

Vala okofsága az tisztes Aszszonynak, Izenetit el-uná Tholdi Miklósnak, egy gazdagsorsorát készite Tholdinak, vigan akar véle mulatni, irá annak.

Majd

Majd minden házait Aszszony fel rzi frázá, az ablakokat kárpitokkal bé vonyá az edgyik ablakra melly kárpitot vonya, azon szép Oroszlány arannyal irva vala.

Vendeg hogy érkezék tsak egy kis apróddal, az Aszszony kinállya hizekedő szóval, Tholdi tsak ingében vetközék azonnal, kezde ott ugrálni nagy maga mutatással.

Cyakorta hallottam Aszszony néki monda, Náladnál ugrásban nints jobb ez világha, az én szerelmemért amaz Oroszlányra, kérlek ugrodgyál fel az én kívánságomra.

Ottan Tholdi Miklós hátra iramodék, az Aszszony kedvéjért edgyet kettőt ugrék, fene Oroszlányra hamar fel ugorék, Buda Piartzára Tholdi ezen közben ugrék.

Tsak nyaka nem szegék igen boszonkodék, Tholdi egy imegben ott kin pironkodék. Buda városában éjjel ott bujdosék, és egy Lakatoshoz ő bujában bé lépék.

Ez Lakat jártóval éjjel el indula, all kulcsal bé-méne az kis kápolnába, gazdagsággal való rakott sirt fel-bonta, sirba hogy bé szálta gazdagságot ki-adá.

Nagy hamar lakatos az követ mozditá, az kö Tholdi Mikloft oda bé-szorittá, Lakatos ijede onnet el ki-futa, Vesződik Tholdi azonban meg virrada.

Sok veszödés után vállát erőfité, az nagy Bálvány követ el fel-emelité, ijettében sirból

ma-

magát el ki-vete, Lakatos ruhában ő szállá-
sára méne.

Iffiuságabéli több sok dolgairól, én mostan
nem szollok semmit az többiről, Szollok vén-
ségének tsuda dolgairól, ő nagy erejéről
szollok vitézségiről.

Sok nap után levél juta az Királynak,
Nagy parantsolattya Tseh Király Tsászárnak,
Adóját kívánnya jó Magyar Országának
és izemélet látni Iffiu Lajos Királynak.

Parantsolva Tsászár azt írja Királynak,
jötten jó hozdad adóját Országodnak, tizen-
egy Királyok mostan nálam vannak azok is
mindnyájan téged látni akarnak.

Ezt hogy hallá Király izen meg-busúla,
eszes fő tanácsit gyorsan bé hivatá, Tsászár
kivánságát levelét mutatá, ott Lajos Király-
nak Latzfi András így szóla:

Semmit ne bánkodgyék te felséged ezen,
főfő Vitézivel sött el fel készüllyön, Tholdi
terh hordozó veled edgyütt mennyen, Latzfi
András ötsém Ország hadnagyja legyen.

Rettenetes haddal ezentől indullyjunk, Pra-
gában Tsászárral hamar szemben légyünk,
mi kívül az haddal bátrra megmaradunk, meg-
láttya felséged ott is mit tselekedünk.

Vagyon Lajos Király olly nagy készület-
ben, Sok erős vitézek vannak seregében,
nagy Urak véle indulának örömben, meg-
mondom nevetek Uraknak ez verfekken.

Az

Az Nádor Ispán Hedvári Kont István, Lö-
rintz, Latzfi Andras, Istvan, vala és Miklós,
Latzfi Mihaly és a' vitéz Bruget, Miklós, Be-
bék István, Bebék György nagy Garai Miklós.

Jó Lajos Berthalan és Giléthi Miklós,
Kanizai Lörintz vala jó Tót Miklós, jó Péterfi
Tamás vala Szétfi Miklós, jó Szudár György
vala és vitéz Tholdi Miklós.

Lajos Király hamar ezekkel indula, Mor-
va mellé mozog lassan az ő hada, Trentsént
meg halladá Tseh Országba baba, Prága vá-
rosához nagy hadával el-juta.

Ott az város kívül táborát fnttatá, vitéz
Magyarokat minden nép tsudállya, Lajos Ki-
rályt, Latzfi András ugy oktattya, Károly
Tsászár előtt félelmét ne mutassa.

Semmit ne fély Király kérd meg a' Tsászár-
tól, mi okért fárasztott minket Országunkból.
Prága kapuját mi meg veszünk Tsehektől,
Isten velünk ne fély semmit Tseh Tsászártól.

Tizen egy Királyok az Tsászárral van-
nak, Lajos Király mégyen Urak véle van-
nak, Vitéz Tholdi Miklós inassa Királynak,
Király elbé lépék eleiben Tsászárnak.

Az Király olly igen meg ijedett vala, ijed-
tében szólni edgyet sem tud vala, Sarkát
Tholdi Miklós ugy nyomogya vala, Sar-
kából Királynak az vér-is ki-foly vala.

Nagy vak merön Magyarok indulának Pra-
ga kapujára hamar rohanának, Tzehektől az
kaput

kaput meg vövék futosnak, Városban börtö-
kat csak hamar fel-rontának.

Vagyon nagy kiáltás izélllyel az városban,
Tsászfár semmit nem tud ebben a dologban,
erry követ el-jura hogy hitt tégyen abban,
Tholdinak buzgánnyavagyonköntösujjában.

Ott köntös ujjával követet egy tsapá,
mindgyárt hogy világból ki-mulva meg ha-
la, csak hamar más követ azt kiáltya vala,
Prágát az Magyarok régen meg vörték vala.

Sifakkal Magyarok az pénzt mérik vala,
szárlát Gránának szigi kopia vala, Tholdi
Miklós Királyt taszigálly vala, Lajos Ki-
rály azért Tsászfárnak így szól vala.

Értsem okát Tsászfár mire most hivattál,
meszszí Országomból ide sárasztottál, talám
csak próbádnak engem állítottál, Hogy tö-
lem uradtól adót venni kívántál.

Rövid szóval monda Tsászfár az Lajosnak,
nintsen helye nálad valami tréfának, Fiam
Lajos békét hadgy most haragodnak, izeny
Magyaroknak hogy ne kóborollyanak.

Vegyed fiam Lajos atyafiságomat, és Kirá-
lyokat ismérd mind barátidat, Városomból
küld ki kóborló hadadat, örök békeiséget
szerezzenk mi hit alatt.

Tholdi börtönyt elő rántás' monda nékik,
meg-hidgyétek ti ezt tizen-egy Királyok,
agyatokban rontom arany koronátok, Ura-
tokat Lajost ha jól nem szolgállyátok.

Tsászfárral egyemben, hid így az dolognak,

Tizen egy Királyók talpokra állanak, jó Lajos
Királynak mind fejét hajtának, úgy rettegnek
vala nagy börtönytől Miklósnak.

Ültet le melle Császfár Lajos Királyt, nagy
szépen veudéglé ott az Királyokat, Lajos ki-
szárlát az Magyar Urakat, Budába meg-tére
vendéglé az Urakat.

Tholdira Királynak egyszer lön haragja,
bizonyt nem irhatok mi volt annak oka, há-
rom észrendeig nem ment-bé udvarba, új ud-
vart hirdeté Német újhely várába.

Új udvarba sok népzességek, gyülének,
jeles öklelések akkor ott lévének, szép pályá-
futások gyözködésük lönnek, egy O. asz vi-
téztől mind el-éjtérének.

Tön emlékezeret a' Király Tholdiról, ez
dolgot baráti meg-irák Ujhelyből, egy O. asz
az tzimert el-vötte Magyarától: az vén Thol-
di Miklós gondolkodik magáról.

Egy tseppet sem késék Pesten által ivéné;
Kláštrómban Gárgyántól Barát ruhát véve,
kurta pej-lovára mint egy Barát üle, Ujhely
várát felé hamar el-éjtéte.

Mikron Ujhelben lovon el bé-juts, Ujhely
piarczára szépen bé-nyomtata, oktalan ő
néki nagy öklelő fája, piartzon hogy nyargal-
szikrázik ló parckója.

Nagy öklelő fájat hogy fel hánnya vala,
nyakában tsuklyája dobogdogal vala, dere-
kan káppája hogy rengdegel vala, Lajos Ki-
rály kérdi vallyon 'a kitsoda vólna.

Nagy fel-szóval öklelő tarsot kér vala, az
Olasz vitéznek hurréadták vala, Hamar jó lo-
vára Olasz fel-ült vala, Gyorsan vén baráttal
ő kopját tött vala.

Egybe roppanának nézik fok ezeren, O-
lasz a' nyeregből esék meizíze földön, az
barát akarja fejét venni menten, Király azt
kiáltja kegyelem néki légyen.

Lön ezen öröme jó Lajos Királynak, Czi-
mere meg maradt jó Magyar Országának, di-
tséreti tisztesége lön barátának, így kegyel-
meze meg Király Tholdi Miklósnak.

Ezeknek utánna hogy meg-vénült vala,
haja és szakála meg fejeült vala, Lajos Ki-
rály Budán egy gyűlést tart vala, az vén
Tholdi Miklóst oda hivatá vala.

Lám akkoron szintén Kassa városában,
Tholdi Miklós vala, egy szép palotában,
szélyen vigyáz vala világos ablakban,
ígyen dörgölögik ő magában.

Oh én vén szakállom hivatlan vendégem,
Budára hivatott mostan Király engem, az Iffiú
vitézek meg-tsúfolnak engem, Király azt pa-
rantsolta fel kell mennem énnékem.

De ha meg-állandod ott az te boszszúdat,
és meg-tanitandod most serdült iffiakat, gyön-
gyel meg-fűzetlek mint jó szakállomat, de
ha nagy szégyenbe hozod tennen magadat.

Szálanként tégedet én elkiszaggatlak, város
piartzára szemétre ki hánlak, de ha meg-mu-
catod

tatod magad az Iffiaknak, Gyöngyben és
aranyban teged be-foglaltalak.

Mikoron fel-juta Tholdi jó Budára, jó La-
jos Királynak fényes udvarába, Iffiak tekin-
tének ő vén szakállára, edgyik az másiknak
tsufságba így szól vala.

Ez ember azt vélem régenten Molnár volt,
és az lisztes Sákot fejéhez verték volt, másik
vitéz mondá, Bezzeg nem Molnár volt, nem
látodé inkább hogy ez régen halász volt.

Apro halatskakat merőn ez el-nyelt volt,
Halaknak halászai állán ki ütöt volt, Tholdit
az harmadik meg-szolitotta volt, Hallodé te
bátya Tholdinak így szól volt.

Malaczt Királynak előb hoztak vala, lá-
tom ludat hoztál az-is kedves nála, az vén
Tholdi Miklós ezt halgattya vala, Mondha-
tatlan igen ezen meg-busult vala.

Hét tollu buzgánya köntös újbán vala,
köntös újjal kiket az hó érhet vala, ottan ez
vilagból el ki-múlik vala, mig panaszlani
jutának három ott meg hala.

Jó Lajos Királynak ezt bé mondták vala,
Tholdi vitézekben hármat meg-ölt vala,
azonba Miklós-is Királyhoz bé juta, Király
kérdi okát miért mivelte volna.

Király ha nem néznem vitézi vóltomat,
majd fejedhez verném hét tollu botomat,
mátszszor meg feddenéd apró kölykeidet,
hogy meg ne tsufolnak vitézi vén fejemet.

Ak-